

Sygn. akt VI ACa 354/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Ewa Stefańska

Sędziowie: SA Agata Wolkenberg

SO del. Dagmara Olczak - Dąbrowska

Protokolant: stażysta Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2015 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa M. G.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o ochronę konkurencji i nałożenie kary pieniężnej

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 16 grudnia 2013 r.

sygn. akt XVII AmA 8/11

oddala apelację.

Sygn. akt VI ACa 354/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 października 2010 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów bezprawne działanie przedsiębiorcy M. G. prowadzącego działalność gospodarczą (...) w W., polegające na:

1. braku informacji w chwili złożenia konsumentowi propozycji zawarcia umowy o imieniu, nazwisku (nazwie), adresie zamieszkania (siedziby) przedsiębiorcy oraz o organie, który zarejestrował działalność gospodarczą przedsiębiorcy, a także numerze, pod którym przedsiębiorca został zarejestrowany, co jest niezgodne z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny,

2. braku informacji w chwili złożenia konsumentowi propozycji zawarcia umowy o prawie odstąpienia o umowy w terminie dziesięciu dni oraz o ustawowych wyjątkach od tego prawa co jest niezgodne z art. 9 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny,

3. braku informacji w chwili złożenia konsumentowi propozycji zawarcia umowy o miejscu i sposobie składania reklamacji, co jest niezgodne z art. 9 ust. 1 pkt 10 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny,

i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 16 marca 2010 roku;

II. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów bezprawne działanie przedsiębiorcy j.w., polegające na zamieszczeniu w regulaminie postanowienia o treści: „Zasady zakupów z zawarciem umowy kupna sprzedaży na odległość, tzn. zakupu z dostawą do domu – kurierem lub transportem własnym firmy lub zawarcia umowy kupna sprzedaży w siedzibie firmy – zwroty, reklamacje towaru itp. reguluje szczegółowo kodeks handlowy RP.” co jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i narusza art. 17 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 16 marca 2010 roku;

III. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów bezprawne działanie przedsiębiorcy polegające na niedopełnieniu obowiązku potwierdzenia konsumentowi na piśmie informacji, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, najpóźniej w momencie spełnienia świadczenia, co narusza art. 9 ust. 2 ustawy i nakazał zaniechania jej stosowania;

IV. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów:

1. nałożył na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 1302zł (słownie: tysiąc trzysta dwa złote) płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w pkt. I.1-3 przedmiotowej decyzji,

2. nałożył na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 1302zł (słownie: tysiąc trzysta dwa złote) płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w pkt. II przedmiotowej decyzji,

3. nałożył na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 3719zł (słownie: trzy tysiące siedemset dziewiętnaście złotych) płatną do budżetu państwa z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w pkt. III przedmiotowej decyzji;

V. na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 kpa w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obciążył Przedsiębiorcę kosztami postępowania w kwocie 38,05zł (słownie: trzydzieści osiem złotych 5/100gr).

W uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK wskazał, iż podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów jest wobec powyższego, aby działania przedsiębiorców, którym zarzucono naruszenie przepisów – stanowiły potencjalnie zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy. Zdaniem Prezesa UOKiK rozpatrywana sprawa na charakter publicznoprawny, albowiem działania Przedsiębiorcy nie były ograniczone do określonych odbiorców lub ich grupy. Dotyczyły wszystkich faktycznych jak i potencjalnych klientów sklepu internetowego Przedsiębiorcy.

W toku postępowania Prezes Urzędu ustalił, iż Przedsiębiorca wraz z zamówionym towarem nie otrzymuje żadnego dokumentu, który zawiera pisemne potwierdzenie informacji o imieniu, nazwisku, adresie Przedsiębiorcy oraz o organie, który zarejestrował działalność gospodarczą przedsiębiorca M. G. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...), a także o numerze pod którym został zarejestrowany, istotnych właściwościach świadczenia i jego przedmiotu, o zasadach zapłaty ceny, o prawie do odstąpienia od umowy w terminie 10 dni, ze wskazaniem wyjątków, o miejscu i sposobie składania reklamacji. Nadto pozwany ustalił, że stosowany przez Przedsiębiorcę „Regulamin zakupów” zawierał postanowienie o treści ”Zasady zakupów z zawarciem umowy kupna sprzedaży na odległość, tzn. zakupu z dostawą do domu – kurierem lub transportem własnym firmy lub zawarcia umowy kupna sprzedaży w siedzibie firmy – zwroty, reklamacje towaru itp. reguluje szczegółowo kodeks handlowy RP.”

Pozwany stwierdził, iż dnia 16 marca 2010 roku Przedsiębiorca zamieścił na stronie internetowej sklepu (...) zmieniony „Regulamin zakupów”, w którym powyższe informacje zostały zawarte. Ponadto, w zmienionym „Regulaminie zakupów” wyżej wskazane postanowienie nie występowało.

Niedopełnienie obowiązku informacyjnego poprzez brak informacji w chwili złożenia konsumentowi propozycji zawarcia umowy o imieniu, nazwisku, adresie Przedsiębiorcy oraz o organie, który zarejestrował działalność gospodarczą przedsiębiorca M. G. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...), a także o numerze pod którym został zarejestrowany, istotnych właściwościach świadczenia i jego przedmiotu, o zasadach zapłaty ceny, o prawie do odstąpienia od umowy w terminie 10 dni, ze wskazaniem wyjątków, o miejscu i sposobie składania reklamacji, w ocenie Prezesa UOKiK stanowi bezprawność działania Przedsiębiorcy jako niezgodne z art. 9 ust. 1 pkt 1, pkt 6 oraz pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zdaniem pozwanego w przypadku zawierania umów za pośrednictwem Internetu dane te powinny być dostępne dla każdego odwiedzającego sklep, a podanie takich informacji konsumentowi dopiero w chwili składania zamówienia na podstronie „Twój koszyk” jest niewystarczające, co może skutkować utrudnieniem konsumentom możliwości weryfikacji danych dotyczących powoda. Prezes UOKiK uznał, iż zgodnie z powyższym działania Przedsiębiorcy są niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, gdyż jako dokonywane przez przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej noszą znamiona bezprawności i godzą w zbiorowy interes konsumentów, co spełnia przesłanki określone w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Odnoście pkt. II sentencji decyzji Prezes UOKiK wskazał, iż zamieszczając w „Regulaminie zakupów” postanowienia o wyżej wskazanej treści Przedsiębiorca narusza obowiązek nałożony w art. 17 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, gdyż odesłanie do aktu prawnego, którego regulacje przestały obowiązywać z dniem 1 czerwca 1965 roku wywołuje u konsumentów błędne przekonanie i dezinformacje. Takie działania Przedsiębiorcy Prezes UOKiK znał za bezprawne i sprzeczne z dobrym obyczajem.

Prezes UOKiK podniósł, że zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny na Przedsiębiorcy spoczywa obowiązek potwierdzenia konsumentowi na piśmie najpóźniej w momencie rozpoczęcia spełniania świadczenia informacji o imieniu, nazwisku, adresie Przedsiębiorcy oraz o organie, który zarejestrował działalność gospodarczą, a także o numerze pod którym został zarejestrowany, istotnych właściwościach świadczenia i jego przedmiotu, o zasadach zapłaty ceny, o prawie do odstąpienia od umowy w terminie 10 dni, ze wskazaniem wyjątków, o miejscu i sposobie składania reklamacji. W toku przedmiotowego postępowania pozwany ustalił, że Przedsiębiorca stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów polegające na niedopełnieniu powyższego obowiązku, co uzasadniało pkt. III sentencji przedmiotowej decyzji.

Odnośnie zaś pkt. IV sentencji decyzji dotyczącego nałożenia na Przedsiębiorcę kar pieniężnych Prezes UOKiK wskazał, iż zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów może on w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten dopuścił się choćby nieumyślnie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy. Podstawą obliczenia

wysokości kar za orzeczone naruszenia stanowi przychód przedsiębiorcy M. G. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) osiągnięty w 2009 roku w wysokości 3.719.243,83zł.

Prezes UOKiK stwierdził, iż praktyki były stosowane co najmniej od września 2009 roku, co nie stanowiło długotrwałości naruszenia, a przy ustaleniu kary wziął pod uwagę okoliczność naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumenta przez przedsiębiorcę po raz pierwszy.

Za naruszenia wskazane w pkt. I i II sentencji przedmiotowej decyzji Prezes UOKiK ustalił za poziom wyjściowy wymiaru kary pieniężnej po zaokrągleniu do pełnych złotych kwotę w wysokości 1860zł co stanowiło 0,05% przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę w 2009 roku. Ze względu na okoliczność zamieszczenia w dniu 16 marca 2010 roku zmienionego „Regulamin zakupów” na stronie Przedsiębiorcy, a tym samym zaniechania stosowania powyższych niedozwolonych praktyk, pozwany uznał, iż zaistniała okoliczność łagodząca i obniżył wymiar kary o 30%, ustalając ją na poziomie 1302 zł (słownie: tysiąc trzysta dwa złote), co stanowi 0,035% przychodu przedsiębiorcy za 2009 roku i 0,35% kary maksymalnej.

Odnośnie naruszenia z pkt. III sentencji przedmiotowej decyzji pozwany wskazał, że elementem konstrukcyjnym umowy zawieranej na odległość jest brak jednoczesnej obecności stron przy jej zawarciu. Jednym z filarów ochronnego reżimu umowy zawartej na odległość, jest szeroko ujęty obowiązek informacyjny zarówno przed jak i po zawarciu umowy. Praktyka polegająca na niedopełnieniu obowiązku potwierdzenia konsumentom na piśmie informacji, może wzmocnić skutki praktyki polegającej na niepodawaniu określonych informacji, co w efekcie może doprowadzić do niekorzystania przez konsumentów z przysługujących uprawnień. Prezes Urzędu nie stwierdził okoliczności łagodzących dla powyższego naruszenia, pomimo iż mogło być one dokonywane nieumyślnie, i ustalił kwotę kary 3719 zł (słownie: trzy tysiące siedemset dziewiętnaście złotych), co stanowi 0,1% przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2009 roku i 1% kary maksymalnej.

Pozwany uznał, że ustalone kary są adekwatne do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz współmierne do możliwości finansowych Przedsiębiorcy. Stwierdził przy tym, że spełnią funkcję zarówno prewencji generalnej i indywidualnej, jak również represyjną.

Powód M. G. złożył odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w całości.

Powód zarzucił wydanie decyzji z naruszeniem prawa proceduralnego i materialnego, poprzez naruszenie zasady prawdy obiektywnej, zasady prowadzenia postępowania w sposób budzący zaufanie obywateli i przedsiębiorców do organów państwa oraz naruszenie zasady udzielania obywatelom i przedsiębiorcom w trakcie postępowania informacji faktycznej i prawnej mogących mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania. Nadto powód podniósł, że nałożona kara pieniężna jest radykalnie wysoka, gdyż cały dochód przedsiębiorcy w 2009 roku stanowi zaledwie 1,2% przychodu stanowiącego podstawę do nałożenia przez Prezesa kar.

Pozwany wnosil o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z 16.12.2013r. zmienił zaskarżoną decyzję w punkcie IV 1) w ten sposób, że nałożył na powoda karę pieniężną w wysokości 370 zł ; w punkcie IV 2) w ten sposób, że nałożył karę pieniężną w wysokości 370 zł i w punkcie IV 3) w ten sposób, że nałożył na powoda karę pieniężną w wysokości 446 zł; oddalił odwołanie w pozostałej części i nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie to zapadło na podstawie następujących ustaleń i rozważań prawnych:

Powód M. G. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...), której przedmiotem jest m.in. handel detaliczny oraz serwis w zakresie sprzętu RTV, AGD. W ramach prowadzonej działalności prowadzi on sklep internetowy na stronie (...), za pośrednictwem którego zawiera z konsumentami umowy sprzedaży na odległość. Sąd Okręgowy uznał za

bezsportny i prawidłowy ustalony przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów stan faktyczny, którego powód nie kwestionował.

W ocenie Sądu Okręgowego, Prezes UOKiK prawidłowo ustalił, że powód swoją działalnością dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, i że powód stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, prowadził działalność sprzeczną z dobrymi obyczajami naruszając art. 17 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej oraz stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez bezprawne działanie Przedsiębiorcy polegające na niedopełnieniu obowiązku potwierdzenia konsumentowi na piśmie informacji, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, najpóźniej w momencie spełnienia świadczenia, co narusza art. 9 ust. 2 ustawy. Zdaniem Sądu I instancji zarzuty dotyczące wydania decyzji z naruszeniem prawa proceduralnego i materialnego oraz wnioski przedstawione w odwołaniu nie zasługiwały na uwzględnienie. W ocenie Sądu Okręgowego brak było również podstaw do odstąpienia od wymierzenia przedsiębiorcy kary finansowej. Wskazał Sąd, że przedsiębiorców, jako podmioty profesjonalne obowiązują zaostrzone standardy, jeśli chodzi o możliwość oczekiwania od nich znajomości przepisów prawa powszechnie obowiązującego, dotyczących m. in. zasad prowadzenia działalności gospodarczej. W tym przypadku przedsiębiorca nie wykonał ciążącego na nim obowiązku zgłoszenia informacji w chwili złożenia konsumentowi propozycji zawarcia umowy o imieniu, nazwisku, adresie zamieszkania przedsiębiorcy oraz o organie, który zarejestrował działalność gospodarczą przedsiębiorcy, a także numerze, pod którym przedsiębiorca został zarejestrowany, co wynika z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, stosował praktykę sprzeczną z dobrymi obyczajami, czym naruszył art. 17 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej i nie wykonał ciążącego na nim obowiązku potwierdzenia konsumentowi na piśmie informacji, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, najpóźniej w momencie spełnienia świadczenia, co narusza art. 9 ust. 2 ustawy. Powód działał nieumyślnie a jego zachowanie miało charakter rażącego niedbalstwa.

Sąd Okręgowy wskazał również, że stosownie do art. 106 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Wymierzając karę, pozwany wziął pod uwagę szereg okoliczności zarówno łagodzących jak i obciążających, takich jak: fakt, że powód dopuścił się naruszenia polegającego na niedopełnieniu obowiązku informacyjnego, fakt, że dopuścił się naruszenia polegającego na zamieszczeniu w regulaminie informacji nieprawdziwej, wprowadzającej konsumentów w błąd, działając w oparciu o akt prawa, który utracił moc obowiązującą prawie pół wieku temu, fakt, że stosował praktykę polegającą na niedopełnieniu obowiązku potwierdzenia konsumentowi na piśmie informacji. W ocenie Sądu I instancji wymienione w uzasadnieniu decyzji okoliczności, które wpłynęły na wymiar kary wskazują jednak, że Prezes UOKiK za małą wagę przypisał okolicznościom związanym ze skutkami dokonanych naruszeń i dobrowolnemu ich zaniechaniu oraz krótkiemu okresowi, w jakim stosowane były przedmiotowe praktyki. Dokonując oceny jaka kara finansowa byłaby adekwatna do czynu powoda, zdaniem Sądu Okręgowego, należy także wziąć pod uwagę społeczną szkodliwość, którą w niniejszej sprawie uznać należy za znikomą, zwłaszcza, że postępowanie wyjaśniające zostało wszczęte z urzędu, a nie na podstawie zawiadomień pokrzywdzonych konsumentów oraz to, że powód jest osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, która zajmuje się głównie sprzedażą detaliczną. W tych okolicznościach Sąd I instancji doszedł do przekonania, że dokonane przez powoda naruszenia stanowiły znikomy stopień zagrożenia zbiorowego interesu konsumentów, zaś przedsiębiorca z dokonanych naruszeń nie uzyskał korzyści majątkowej, przy czym jego zachowanie ma charakter nieumyślny. Dodatkowo biorąc pod uwagę, że przedsiębiorca dobrowolnie zaniechał stosowania owej praktyki, niezwłocznie po tym jak uzyskał wiedzę o niewypełnieniu obowiązku, w ocenie Sądu Okręgowego kara orzeczona decyzją jest niewspółmiernie wysoka. Sąd Okręgowy wziął także pod uwagę, że nałożona przez Prezesa UOKiK kara pieniężna została ustalona na podstawie całkowitej wysokości przychodu osiągniętego przez powoda bez uwzględnienia osiągniętych przez powoda dochodów.

Zdaniem Sądu I instancji, kary o łącznej wysokości 1186 zł spełnią swoją funkcję represyjną. W wystarczającym stopniu zaspokojona zostanie prewencja szczególna, gdyż kary nawet w tej wysokości, łącznie z całokształtem okoliczności związanych z toczącym się postępowaniem, jest dostatecznie wyraźnym ostrzeżeniem na przyszłość. Tak ustalona kara, jest zdaniem Sądu I instancji, odpowiednia do stwierdzonych naruszeń oraz daje podstawy, by sądzić, że powód nie będzie w przyszłości dopuszczał się naruszeń przepisów ustawy antymonopolowej i jest współmierna do możliwości finansowych powoda. Przytoczone argumenty uzasadniały również odstąpienie od obciążenia powoda kosztami zastępstwa procesowego na podstawie art. 102 kpc. Sąd Okręgowy wskazał tutaj na sytuację majątkową i życiową strony. Uznał, że ponieważ powód jest osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, obciążenie jej kosztami procesowymi może prowadzić do znaczącego pogorszenia sytuacji majątkowej. Szczególną przesłankę stanowił również fakt, że powód zaniechał stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Z powyższych powodów zdaniem Sądu Okręgowego słusznym jest odstąpienie od ogólnej reguły w zakresie rozliczania kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od tego wyroku złożył pozwany, który zaskarżył go w punkcie I tj. w części w jakiej Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie i zmienił punkt IV.1, punkt IV.2, punkt IV.3 zaskarżonej decyzji poprzez nałożenia na powoda kar pieniężnych w kwotach 370 zł, 370 zł i 446 zł oraz w pkt III, tj. w zakresie w jakim Sąd ten orzekł o kosztach zastępstwa procesowego.

Pozwany zarzucił naruszenie:

- art. 111 ustawy z 16.02.2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez jego błędną wykładnię w wyniku, której przyjęto, że przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej należało wziąć pod uwagę, że powód jest osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, polegającą na sprzedaży detalicznej oraz błędną ocenę przesłanek wymiaru kary takich jak: znikoma społeczna szkodliwość działań przedsiębiorcy, dobrowolne i niezwłoczne zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, brak osiągnięcia korzyści majątkowej ze stosowanej praktyki;

-art.106 ust 1 ustawy j.w. poprzez błędną wykładnię, w wyniku której przyjęto, że przy ustalaniu wysokości kary należy uwzględnić dochód, a nie tylko całkowitą wysokość przychodu przedsiębiorcy;

- art. 233§ 1 kpc poprzez błędną ocenę faktów polegającą na uznaniu, że powód nie uzyskał korzyści majątkowej, naruszenia spowodowały znikomy stopień zagrożenia zbiorowego interesów konsumentów, powód zaniechał stosowania praktyk, kara w wysokości określonej przez pozwanego przekracza możliwości finansowe powoda;

- art. 102 kpc poprzez uznanie, że fakt, iż powód jest osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą i że zaniechał praktyk naruszających interesy konsumentów uzasadnia nieobciążanie powoda kosztami procesu.

W rezultacie skarżący wnosił o zmianę wyroku poprzez oddalenie odwołania i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Powód wnosił o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie aczkolwiek zgodzić się należy z pozwanym, że w sprawie niniejszej nie budziło wątpliwości, iż działania zarzucane powodowi, naruszają interes publicznoprawny a nie tylko, że doszło do zagrożenia takim naruszeniem. Rację ma też apelujący twierdząc, że działania powoda naruszyły prawa nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się bądź mogli zapoznać się z dostępnym na stronie internetowej przedsiębiorstwa powoda, wzorcem umowy zawierającym postanowienia naruszające obowiązujące przepisy prawa. W świetle bezspornych ustaleń faktycznych, zarzucane powodowi praktyki polegają na niedopełnieniu ciężącego na nim jako przedsiębiorcy, obowiązku informacyjnego, podawaniu nieprawdziwej informacji wprowadzającej w błąd konsumentów (powoływanie się na nieobowiązujący akt prawny) oraz niedopełnieniu obowiązku potwierdzania konsumentom na piśmie określonych informacji. Powyższe nie budziło wątpliwości Sądu I instancji, który ustalenia

Prezesa UOKiK w tym zakresie podzielił a Sąd Apelacyjny również je akceptuje. Sąd Okręgowy inaczej natomiast niż Prezes UOKiK, ocenił znaczenie występujących w sprawie przesłanek mających wpływ na wysokość kary za stosowanie praktyk sprzecznych z przepisami ustawy.

Niezamknięty katalog przesłanek, które Prezes Urzędu powinien wziąć pod uwagę przy wymiarze kary zawiera przepis art. 111 uokik. Są to w szczególności takie czynniki jak okres naruszenia, okoliczności naruszenia i fakt poprzedniego naruszenia. Jednym z elementów wpływających na wysokość kary jest również m.in. stopień naruszenia przepisów ustawy. Ciężar naruszenia zakazu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów może być oczywiście różny w zależności od charakteru tychże praktyk, stopnia powszechności ich stosowania i rodzaju naruszenia. Z tego punktu widzenia konkretne naruszenia można ocenić jako ciężkie bądź nieznaczne. Przyjmuje się, że dokonując oceny stopnia powagi naruszenia należy uwzględnić m.in.: typ naruszenia, pozycję rynkową przedsiębiorcy stosującego praktyki, charakter zachowania. Biorąc te czynniki pod uwagę, Sąd Okręgowy uznał, że naruszenia zarzucane powodowi nie były tak ciężkie jak ocenił to Prezes Urzędu, dając temu wyraz w wysokości wymierzonej kary. Użyta dla wyrażenia tego stanowiska przez Sąd I instancji formuła o „znikomej szkodliwości społecznej” była niefortunna, nie wpływa to jednak na ostateczną ocenę prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Według kryterium stopnia naruszenia przepisów ustawy dla wymiaru kary ma też znaczenie rozmiar prowadzonej działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę. W sprawie niniejszej, dokonując oceny czynników wpływających na obniżenie kary, Sąd Okręgowy zaakcentował okoliczność, że powód jako osoba fizyczna prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą, polegającą na internetowej sprzedaży detalicznej. Chodzi tu raczej nie o samą formę prowadzenia działalności ale o fakt, że jest to firma mała, nie przynosząca dużych dochodów. Jak wynika z zeznania podatkowego powoda za 2010r. i jego oświadczenia majątkowego znajdującego się w aktach sprawy, osiągniany przez powoda dochód z prowadzonej działalności rzeczywiście stanowi jedynie nieznaczną część przychodu. Kondycja finansowa przedsiębiorcy, co sam skarżący przyznał w apelacji, ma zaś niewątpliwie wpływ na wymiar kary i powinna być uwzględniana przy określaniu jej wysokości. Sama odczuwalność ekonomiczna kary jest też niewątpliwie uzależniona od skali (zakresu) działalności przedsiębiorcy i rentowności tej działalności. W rezultacie, na akceptację zasługuje wskazana przez Sąd I instancji argumentacja, akcentująca zakres prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej i wysokość osiągniętych przez niego, jako przedsiębiorcę, dochodów. Odwołanie się do faktycznego dochodu osiąganego przez przedsiębiorcę w kontekście oceny kryteriów z art. 111 uokik, mających wpływ na wysokość kary, wbrew zarzutom apelacji nie oznacza, że Sąd I instancji w ten sposób uznał, że kara nałożona na przedsiębiorcę za stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów powinna odnosić się do osiąganego dochodu a nie przychodu tego przedsiębiorcy, i że tym samym doszło do naruszenia przez Sąd I instancji art. 106 uokik we wskazanym w apelacji zakresie.

Reasumując, w świetle zeznania podatkowego powoda za 2010r. oraz jego oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym, sytuacja finansowa powoda została oceniona przez Sąd I instancji prawidłowo. Wcale też nie była ona dla zmiany wysokości nałożonej kary decydująca.

Przy ustalaniu kary za naruszenie przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów istotną zasadą jest określenie jej wysokości proporcjonalnie do przewinienia (por. wyrok SN z 15.05.2014r. , III SK 44/13, Gazeta Prawna 2014/96/6). W świetle poglądów judykatury, zasada proporcjonalności kary pieniężnej nie sprowadza się jedynie do uwzględnienia jednego kryterium, jakim jest wielkość przychodu z działalności gospodarczej bądź do korzyści odniesionych przez przedsiębiorcę rzeczywiście lub potencjalnie ze stosowania zarzucanej praktyki (por. wyrok SN z 4.03.2014r. III SK 34/13, LEX nr 1463897). I choć zgodzić się można z apelującym, że brak było w sprawie przesłanek do stwierdzenia, że powód nie uzyskał korzyści majątkowej z dokonanych naruszeń, bo ta kwestia w ogóle nie była w sprawie przedmiotem jakichkolwiek ustaleń Sądu, to jednak nie budzi wątpliwości, że skoro naruszenia przepisów ustawy miały charakter nieумыślny, to oceniając stopień naruszenia interesu publicznego należałoby przy ustalaniu wysokości kary uwzględnić okoliczność, że powód stosując zarzucane mu praktyki, nie działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i nie kierował się niskimi pobudkami. Okoliczność ta, powinna być brana pod uwagę, jako czynnik wpływający na obniżenie kary.

Dokonując zmiany wysokości kary, Sąd Okręgowy uznał także, że pozwany zbyt małą wagę przypisał, mającym wpływ na wymiar kary okolicznościom łagodzącym, wskazanym w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, takim jak: opisane powyżej nieumyślne działanie powoda, zaniechanie stosowania praktyki, niezwłocznie po tym jak uzyskał on wiedzę o niewypełnieniu ciężącego na nim obowiązku, krótki okres w jakim stosowane były zarzucane powodowi praktyki. Z oceną tą również należy się zgodzić. Okres stosowania dwóch zarzucanych powodowi praktyk nie był długi i wynosił 6 miesięcy (od września 2009r. do marca 2010r.). W obu też przypadkach Prezes UOKiK stwierdził w decyzji zaniechanie ich stosowania. Brak jest w sprawie przesłanek do twierdzenia aby nadal stosowana była również trzecia zarzucana powodowi praktyka. Biorąc zaś pod uwagę, iż celem postępowania antymonopolowego jest m.in. wyeliminowanie nagannych praktyk stosowanych przez przedsiębiorcę, uznać należy, że zaniechanie ich stosowania, i to niezależnie od tego czy nastąpiło to dobrowolnie czy też na skutek zagrożenia ukaraniem za ich stosowanie, jest jedną z najistotniejszych okoliczności mających wpływ na obniżenie wysokości kary. Tym bardziej naruszenia krótkotrwałe, tak jak i nienależące do kategorii najcięższych naruszeń zbiorowych interesów konsumentów, które zostały zaniechane, powinny być sankcjonowane poprzez nałożenie kar w dolnych granicach.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, określona w zaskarżonym wyroku kara za stosowane przez powoda praktyki, uwzględnia prawidłowo zarówno obciążające jak i łagodzące przesłanki wymiaru kary a jednocześnie realizuje represyjną i prewencyjną funkcję kary pieniężnej w sposób zgodny z zasadą proporcjonalności.

Również zarzuty apelacji dotyczące rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu nie mogły odnieść spodziewanego skutku bowiem podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w tym zakresie w rzeczywistości nie był przepis art. 102 kpc lecz art. 100 kpc skoro odwołanie powoda zostało częściowo uwzględnione i zaskarżona przez niego decyzja Prezesa Urzędu co do wymiaru kary została zmieniona. W takiej sytuacji każda ze stron procesu częściowo wygrała i częściowo przegrała. Przepis art. 100 kpc stanowi, że w razie częściowego uwzględnienia żądań, koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone, przy czym stosunkowe rozdzielone kosztów procesu może nastąpić w różny sposób i wynikać z różnych przyczyn, zasada kompensaty nie jest bowiem jedyną, jaką kieruje się sąd przy rozstrzyganiu o kosztach postępowania. Obok tej zasady istnieje również zasada odpowiedzialności za wynik sprawy, zasada słuszności, zasada zawinienia i inne (por. postanowienie SN z 17.06.2011r., II PZ 10/11, LEX nr 1068033 i uzasadnienie wyroku TK z 31.03.2005r., SK 26/02, OTK-A 2005 nr 3, poz.29). Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, wzajemne zniesienie kosztów procesu nie wymaga dokładnego obliczenia stosunku części uwzględniającej powództwo do części oddalającej a zasadniczym kryterium rozłożenia ciężaru kosztów procesu jest w takim wypadku poczucie słuszności (por. postanowienie SN z 17.06.2011r. i przytoczone w nim orzecznictwo). Te właśnie względy słuszności ostatecznie w tym przypadku Sąd I instancji zastosował. Odstąpienie w zaskarżonym wyroku od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego oznacza więc w istocie zniesienie kosztów postępowania między stronami na podstawie art. 100 kpc. Rozstrzygnięcie to uzasadnione jest sytuacją majątkową i życiową powoda oraz okolicznościami sprawy, do których Sąd I instancji zaliczył zaniechanie stosowania przez powoda zarzucanych mu praktyk. Oprócz tych czynników uzasadniających zastosowanie zasady słuszności i nieobciążanie powoda kosztami na rzecz pozwanego, w sprawie niniejszej wystąpiła dodatkowa okoliczność w postaci uwzględnienia częściowego odwołania powoda a tym samym częściowego przegrania sprawy przez stronę pozwaną.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc apelację oddalił.